

3. **Баланс:** Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 2/ Затверджено наказом Міністерства України від 31 березня 1999 р. № 87.

4. **Звіт** про фінансові результати : Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 3/ Затверджено наказом Міністерства України від 31 березня 1999 р. № 87.

5. **Звіт** про рух грошових коштів: Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 4/ Затверджено наказом Міністерства України від 31 березня 1999 р. № 87.

6. **Звіт** про власний капітал: Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 5/ Затверджено наказом Міністерства України від 31 березня 1999 р. № 87.

7. **Інструкція** про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій/ Затверджено наказом Міністерства України від 30.11.1999 р. № 291.

8. **План** рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій/ Затверджено наказом Міністерства України від 30.11.1999 р. № 291.

УДК 658.8+65.11.44

Асист. М.Т. Бець – УкрДЛТУ

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ЗА РІВНЕМ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ВИРОБНИЧОГО КАПІТАЛУ

Застосована блок-схема комплексного аналізу зміни результативного показника рентабельності згідно з функціональною залежністю між основними і опосередкованими чинниками, для виявлення впливу факторів на прикладі ДЛГО "Львівліс" за 1996-1999 рр. та визначені сучасні тенденції в управлінні прибутком і рентабельністю держлісгоспів.

М.Т. Бетс – USUFWT

Valuation of financial security industrial enterprise for lever profitability production capital

A block-diagram of the complex analysis of the change of a resulting index has been worked out in conformity with the functional dependence main and derivative factors-components, elucidated influence of straight accomplish factors-components for example SFA "Lvivlis" at 1996-1999 yrs., estimated the current of the profit and profitability managerial of state forestry.

Програма маркетингу на підприємстві безпосередньо пов'язана з процесом аналізу, планування і контролю рівня узагальнюючого показника виробничо-господарської діяльності. Це зумовлює вдосконалювати методологію визначення і формування рівня економічних критеріїв господарсько-фінансового стану підприємства, одним з яких є рентабельність виробничого капіталу.

Оскільки підприємства лісового комплексу України, головним чином, здійснюють спеціальне використання лісових ресурсів, а держлісгоспи є основними лісокористувачами, вдосконалення управління фінансовими результатами на цих підприємствах набуває загальнодержавного значення [1].

Для забезпечення стійкого фінансового стану підприємства на ринку доцільно визначити економічні межі обсягів його виробничо-господарської діяльності, порушення яких може призвести до значних збитків і в результаті до банкрутства. У світовій практиці для визначення цих меж використовується поняття "точка беззбитковості (мертва точка)" і "точка мінімальної рентабельності". Під точкою мінімальної рентабельності розуміють такий обсяг виручки (продажу) продукції, робіт та послуг підприємства, при якому сума валових доходів не тільки покриває

загальні поточні витрати на ведення діяльності, але і утворює прибуток, розмір якого після сплати податків задовольняє уявлення власників про мінімальний рівень рентабельності на вкладений капітал. Такий рівень доцільно визначати відсотковою ставкою банків на даний час, оскільки власники підприємства не зацікавлені в капіталізації прибутку (вкладенню його в основні і оборотні засоби), якщо отримуваний чистий прибуток за результатами діяльності менший, ніж сума відсотків, які би він міг отримати від зберігання своїх грошових засобів в банку або придбання на них цінних паперів інших підприємств [2].

Сума мінімального прибутку може бути розрахована за формулою [3]:

$$P_{\min} = \frac{Q \cdot P_{\min}}{100 - C_n}, \quad (1)$$

де Q – розміри капіталу, вкладені власником в дане підприємство, грн.; $P_{\min}$ – мінімальний рівень рентабельності, %; C_n – частка прибутку, яка відраховується в бюджет (ставка податку на прибуток, %).

Розрахунок точки мінімальної рентабельності у вартісному значенні здійснюється згідно з формулою:

$$T_{\text{пр}} = \frac{B_{\text{const}} - P_{\min}}{P_{\text{ВД}} - P_{\text{Bsum}}} \cdot 100, \quad (2)$$

де: B_{const} – постійні витрати, тис. грн.; $P_{\text{ВД}}$, P_{Bsum} – рівень рентабельності валових доходів, загальних витрат, %.

В основному варіанті моделі за системою Du Ponta за вихідний пункт приймається синтетичний показник рентабельності власного капіталу. Він може підлягати розбудові згідно зі схемою (рис. 1). Цей принцип дозволяє побудувати структурну схему формування не тільки рівня, а і абсолютної зміни фінансового результату за рівнями поділу показника рентабельності й загальною дією його складових [4]. Задане значення приросту (спаду) комплексного показника зумовлює певну величину питомого впливу факторів залежно від послідовності їх розташування на рівнях формування узагальнюючого показника рентабельності, а використання зазначених підходів дозволяє вітчизняним підприємцям оцінювати і планувати діяльність за допомогою програмного забезпечення. У практиці підприємств лісового комплексу аналітична оцінка їх прибутковості в умовах ринку і госпрозрахунку вимагає додаткових досліджень, оскільки спосіб формування ціни на лісоматеріали здійснюється без використання аналітичних планів дослідження безпечної зони діяльності за нормою прибутку на вкладений капітал лісопромисловця.

По державному об'єднанню "Львівліс" спад рентабельності виробництва на 14,2 % в 1996 р. відбувся за рахунок негативного впливу прибутку від реалізації (-13,66 %) та цін на продукцію (-40,76 %), позитивно впливали на зміну рентабельності цього об'єднання фактори собівартості 29,96 % та складові собівартості. У 1997 р. ця тенденція залишилася, хоча спад рентабельності становив всього (-0,74 %). Фактори собівартості та її складових позитивно впливали на аналізований показник, а саме зменшення собівартості продукції спричинило в 1997 р. приріст рентабельності виробництва на 2,85 %, матеріальні витрати – на 1,13 %, інші витрати – на 1,53 %. Обсяги балансового прибутку по держлісгоспах, без винятку, мали тенденцію зниження в 1996-1997 рр.

Рентабельність власного виробничого капіталу

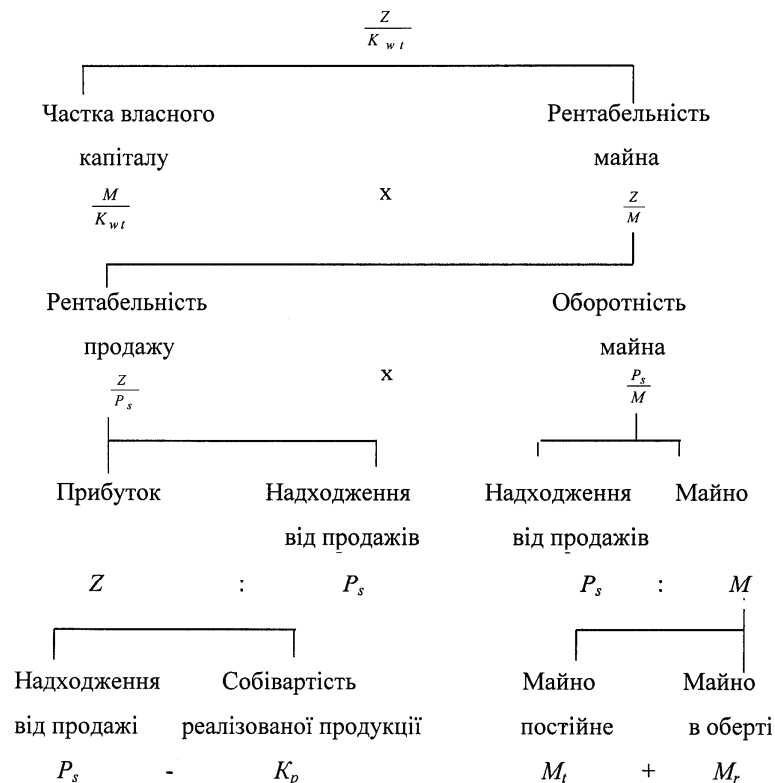

Рис. 1. Схема пірамідального аналізу рентабельності власного виробничого капіталу

У 1998 р. рівень рентабельності виробництва по об'єднанню в середньому знизився на 0,54 % проти 1997 р. за рахунок негативного впливу зміни розміру виробничого капіталу – 1,57 %, а зміна обсягів прибутків зменшила рентабельність виробничого капіталу на 1,04 %. Позитивний вплив чинника зміни обсягів реалізації 35,38 % не був достатнім, оскільки зміна собівартості знизила рівень аналізованого показника на 34,34 %, отже резервами підвищення рентабельності виробничого капіталу за цей період були обсяги інших доходів (витрат), собівартість продукції та її складові, а саме матеріальні витрати, розмір та структура виробничого капіталу в цілому і, зокрема, основних і оборотних засобів. Становище в 1999 р. проти 1998 р. змінилося в позитивну сторону. Приріст рентабельності виробничого капіталу на 20,37 % відбувся за рахунок позитивного впливу чинника прибутку, збільшення якого підвищили рентабельність на 26,18 %, зміна розміру виробничого капіталу знизила його рентабельність на 5,81 %. Причина зниження рівня рентабельності виробничого капіталу держлісгоспів полягає в значній питомій вазі негативного впливу чинників за рахунок зростання витрат обігу, а саме матеріальних, та залишків нереалізованої продукції на підприємствах, не-

виправдано великих розмірах виробничого капіталу, що характеризує екстенсивний спосіб використання виробничих ресурсів, що неприпустимо з огляду принципу сталого лісокористування. В умовах відсутності стабільної економічної ситуації на Україні лісове господарство не може досягнути стабільних якісних зрушень у формуванні господарських результатів на інтенсивній основі організації виробництва та реалізувати заходи, спрямовані на переведення господарської системи на етапі маркетингового контролю прибутковості її виробничо-господарської діяльності у бажаний стан.

Література

1. Битков Я.М. Размышления о лесном хозяйстве в переходной период// Лесное хозяйство. – 1998. – № 4. – С. 18-19.
2. Дайновський Ю.А. Ефективні рішення у мікроекономіці. – Львів: Ініціатива, 1997. – 160 с.
3. Ефимова О.В. Финансовый анализ. – М. Бухучет, 1996. – 208 с.
4. Lech Bednarski. Analiza Finansowa w przedsiębiorstwie. Wydanie III zmienione. – Warszawa: Polskie wydawnictwo ekonomiczne, 1997.- 191 s.

УДК 657.62 (005)

Доц. О.Я. Савчук, к.е.н. – УкрДЛТУ

АНАЛІТИЧНА ВЗАЄМООЦІНКА ВИХІДНИХ ПАРАМЕТРІВ СТРАТЕГІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Розглянуто динаміку майна промислового підприємства порівняно з динамікою основних техніко-економічних показників з використанням індексного прийому. Обумовлюється перехід підприємств до ринкових умов через питання сталості фінансового стану промислових підприємств та об'єднань.

Doc. O.Ya. Savchuk – USUFWT

Analytical intervaluation of the parameters of the efficiency strategy of the economic of enterprises

The industrial is dynamics were analyzed in comparison with pasic economic marks and use of indexation. This article considers the transition of enterprises to market conolitions through sustainability of their financial state.

Перехід промислових підприємств до ринкових умов ставить актуальні питання надійності їх фінансового стану. Аналіз фінансового стану підприємств виконується з метою виявлення вразливих місць і визначення шляхів їх усунення. Дані аналізу відіграють вирішальну роль при розробці важливих питань конкурентної політики підприємства, вони використовуються при оцінці виконання поставлених перед ним завдань і для розробки програм розвитку на перспективу.

Вихідним етапом аналізу фінансового стану підприємств є аналіз їх майна. Він передбачає загальну оцінку майна з виділенням оборотних мобільних коштів і позаоборотних (імобілізованих) засобів. Відомості про розміщення наявного у розпорядженні підприємства майна містяться в активі балансу.

У структурі балансу особлива роль належить мобільним засобам, до складу яких входять: наявні гроші, цінні папери, дебіторська заборгованість, матеріа-